

Transformarea Europei într-un lider în mineritul responsabil

Parlamentul European, Bruxelles, 26 ianuarie 2010,

Seminar organizat cu sprijinul europarlamentarului Adina Valean

Materialul domnului Fornea care a stat la baza intervenției sale în cadrul seminarului :

Inițiativa privind materiile prime - contextul general în care s-a elaborat avizul CESE

Pentru a face față globalizării și schimbărilor climatice, politica energetică a UE și politica integrată în domeniul mineritului sunt elemente strategice vitale. Acest lucru a fost recunoscut chiar de la începutul construcției europene (de exemplu prin Tratatul de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, semnat în 1951). Deoarece statele membre s-au angajat să sprijine eforturile UE de promovare a surselor regenerabile de energie și utilizarea eficientă a energiei, este important să se înțeleagă că acest lucru poate fi realizat numai dacă industriile europene au acces sigur la mineralele neenergetice, în special la metalele de bază și la cele utilizate în tehnologia de vârf, precum și la mineralele esențiale pentru „economii verzi”. Schimbarea comportamentului uman (una din cerințele subliniate în cadrul raportului produs de Panelul Interguvernamental cu privire la Schimbările Climatice), necesitatea de a crește eficiența energetică și ponderea surselor regenerabile de energie au condus la multiplicarea tehnologiilor și a activităților de cercetare-dezvoltare. Este știut faptul că echipamentele tehnologice încorporează mari cantități de metale, dintre care o proporție semnificativă o reprezintă metalele rare și prețioase, care, trebuie să fim conștienți, sunt aproape indisponibile în Europa. Acesta este și motivul pentru care Comisia insistă mai mult în Comunicare asupra mineralelor metalice și asupra pamanturilor rare.

Mineralele sunt esențiale pentru dezvoltare și deci pentru calitatea vieții și crearea unor comunități durabile. Mineralele neenergetice sunt elemente de bază în viața cotidiană: o casă conține până la **150 de tone de minerale**, încorporate în: ciment, lut, ghips, carbonat de calciu, materiale compozite, sticlă, vopsea, ceramică, țigle și tone de metale; un automobil conține până la **150 de kilograme de minerale** (în cauciuc, materiale plastice, sticlă și peste **o tonă de metale**); **50%** din vopsele și hârtie sunt constituite de minerale; ceramica și sticla conțin de asemenea până la **100%** minerale

Conform SEC (2007) 771, mineralele neenergetice se clasifică astfel: minerale metalice (cupru, fier, argint etc.); minerale industriale (sare, feldspat, caolin etc.) și minerale de construcții. Conform IP/07/767, în materie de minerale metalice, capacitatea Europei de a-și asigura aprovizionarea prin extracție indigenă este foarte limitată. De exemplu, în anul 2004 UE a importat 177 de milioane de tone de minerale metalice, în valoare totală de 10,4 miliarde EUR, în timp ce producția UE s-a situat în jurul a 30 de milioane de tone.

Impactul social al industriei miniere ne-energetice

Sectorul industriilor extractive neenergetice europene asigură locuri de muncă pentru **295 000 de angajați** în aproximativ **18 300 de întreprinderi**, realizând o cifră de afaceri de **45,9 miliarde EUR**, și include multe IMM-uri.

Pentru protejarea locurilor de munca și asigurarea creșterii economice a Uniunii Europene este important să menținem și să dezvoltăm în Statele Membre o bază industrială performantă, adaptată la provocările globalizării. Sindicatele europene au făcut un standard din acest obiectiv. Pentru a menține locurile de munca în Europa avem nevoie de producție industrială și de piețe de export. Pentru a avea producție industrială este necesar să avem acces sigur, constant și avantajos la materii prime și la resurse financiare. Europa a mizat în ultimii ani pe sectorul serviciilor și pe ideea că dacă ne vom concentra pe utilizarea și formarea superioară a resurselor umane vom reuși să devenim până în 2010 cea mai competitivă economie din lume. Fără a fi fals acest raționament, astăzi observăm că nu numai educația și sectorul serviciilor sunt factori de progres. Avem nevoie să menținem și un sector industrial puternic care să ne permită să experimentăm și să aplicăm inovațiile și tehnologiile viitorului. Industria generează nevoia de educație și de servicii.

Până nu demult, Europa controla fluxurile globale de materii prime și capital. Resursele umane disponibile în Uniunea Europeană nu sunt suficiente pentru a asigura competitivitatea și progresul Statelor Membre. Astăzi, alte regiuni ale globului manifestă ambiții similare UE. Multe țări bogate în materii prime și cu resurse umane generoase nu mai doresc să-și bazeze dezvoltarea exclusiv pe exportul de minerale. Ele vor să atragă capital internațional pentru a-și construi un sector industrial puternic și pentru a nu mai depinde de importurile de tehnologie și echipamente din statele avansate tehnologic. Această nouă atitudine poate conduce în viitor la noi provocări legate de aprovizionarea cu materii prime a industriilor europene. Din acest motiv este important să menținem și să dezvoltăm în Uniunea Europeană exploatarea minieră care să ne asigure securitatea locurilor de munca prin aprovizionarea sigură cu resursele minerale critice și strategice pentru întreprinderile civile și militare din Uniunea Europeană.

Industria se confruntă cu provocări importante în materie de aprovizionare:

- reducerea zăcămintelor accesibile, adecvate extracției miniere, din cauza planificării insuficiente sau pe termen scurt a amenajărilor funciare sau din cauza utilizării deficiente a cunoștințelor de geologie;
- sarcini și costuri administrative împovărătoare pentru obținerea autorizațiilor de extracție, determinate de reglementările suplimentare și de studiile preliminare îndelungate;
- dificultăți în obținerea autorizațiilor de extracție, atât pentru cariere și activități miniere noi, cât și pentru extinderea celor existente.

Inițiativa privind materiile prime a fost prezentată în premieră de vicepreședintele Comisiei Europene la data de 26 noiembrie 2008, cu ocazia Forumului European al Mineralelor la care au participat principalii actori din industria extractivă neenergetică europeană. În urma discursului dlui. Verheugen, la un moment dat din sala îi este adresată acestuia un set de întrebări: „Mai este această Comunicare a Comisiei de actualitate în condițiile în care lumea și Europa va fi puternic afectată de criza financiară și economică, în condițiile în care industriile europene au probleme cu desfacerea produselor fiind nevoite să reducă sau chiar să înceteze unele activități determinând astfel o scădere dramatică în ceea ce privește cererea și prețul materiilor prime? Cine mai îndrăznește să spună astăzi, că avem o problemă cu

materiile prime? Ca nu avem acces sigur la acestea, ca aprovizionarea cu minerale ar putea sa fie pusa in pericol datorita cererii crescute de minerale venite din partea Chinei sau a Indiei? ”

Raspunsul lui Verheugen a fost urmatorul: „ *Initiativa privind materiile prime nu s-a elaborat ca sa dea doar un raspuns pe termen scurt provocarilor legate de aprovizionarea industriilor europene cu materii prime neenergetice. Aceasta reprezinta o strategie pe termen mediu si lung care va permite Comisiei sa ia in considerare intr-o forma integrata aspectele ce privesc accesul sigur si constant la mineralele care sunt necesare dezvoltarii durabile a Europei. Crize au fost si vor mai veni, insa ceea ce nu se va schimba, sunt limitările de ordin fizic (geologic) carora U.E. trebuie sa le faca fata. Tarile noastre sunt sarace in minereuri metalice si pamanturi rare, fapt ce ne face sa depindem intr-o foarte mare masura de importuri. ”*

Riscul privind aprovizionarea cu resurse minerale va fi chiar mai mare in perioada postcriza datorita faptului ca un numar important de proiecte miniere de explorare si extractie vor fi afectate de reducerea sau stoparea finantarii in contextul lipsei lichiditatilor si a cererii scazuta de materii prime pe piata globala. In anul 2008 s-a realizat un record in ceea ce priveste investitiile in explorari miniere pentru minerale neferoase, Metals Economics Group estimand ca s-au investit in jur de 14 miliarde de dolari. In 2009 inasa , precum si in anii urmatori, se asteapta ca nivelul investitiilor in exporare miniera sa scada semnificativ.

Este cunoscut faptul ca pentru dezvoltarea unor noi perimetre miniere este nevoie de o perioada indelungata de timp, intre 5 si 15 ani iar in unele tari europene si de pana la 30 de ani. In aceste conditii, proiectele oprite sau amanate din cauza crizei vor influenta intr-o mare masura disponibilitatea pe piata a unor materii prime neenergetice in momentul in care se va putea vorbi de o relansare economica la nivel global. La toate acestea trebuie sa mai adaugam faptul ca in unele state, mai ales dintre cele bogate in resurse, se manifesta puternice tendinte din partea guvernului de a controla din ce in ce mai mult aceste resurse naturale. Nationalizarea unor companii miniere si limitarea accesului companiilor europene la perimetrele de explorare si extractie, va determina noi provocari in ceea ce priveste accesul la unele resurse minerale considerate a fi strategice sau critice. In viitor competitia pentru controlul unor minerale care sunt incorporate in produsele high-tech va fi si mai acerba. (De exemplu pentru : cobalt, platina, titan, galium, indium, pamanturi rare, etc)

Cererea pentru anumite minerale se va mentine crescuta chiar daca lumea postcriza va arata altfel, indiferent daca este vorba de o relansare economica sau in cele mai infricosatoare cosmaruri - de un potential conflict la scara globala sau de mai multe conflicte regionale.

Intr-un documentar National Geographic se arata ca in situatia in care am dori sa inlocuim centralele termice de pe Terra, am avea nevoie de aproximativ doua milioane de centrale eoliene. Trecerea de la tehnologiile de productie a energiei pe baza combustibililor fosili la tehnologiile care vor utiliza surse de energie regenerabile, va produce o schimbare la scara globala in ceea ce priveste consumul si ponderea unor materii prime utilizate. Acest lucru se intampla deja. Energia viitorului este produsa de echipamente tehnologice care nu mai au la baza doar otelul si betonul, ci incorporeaza si cantitati importante de metale ne-feroase (unele dintre acestea fiind considerate pretioase) si pamanturi rare. Aplicarea pe scara larga a acestor tehnologii va determina o crestere exponentiala a cererii pentru acest

tip de minerale iar ceea ce este ingrijorator este faptul ca mineralele de acest tip sunt aproape de negasit in Europa si in alte tari puternic industrializate din lume cum ar fi SUA si Japonia.

Acesta este motivul pentru care Europa, iar in cazul nostru Romania, trebuie sa aiba astazi, mai mult ca niciodata o strategie integrata privind securitatea aprovizionarii cu materii prime. Pentru acest lucru este nevoie de o viziune asupra viitorului. Investind astazi in proiecte miniere vom asigura dezvoltarea durabila de maine. In acest sector nimic nu se face din pripa, fiecare pas trebuie sa fie rezultatul unei analize, a unui calcul matematic si economic, a unei operatiuni ingineresti.

Industria miniera neenergetica in conditii de criza financiara si economica

Comisia Europeana recunoaste faptul ca Europa sta foarte bine in ceea ce priveste mineralele neenergetice pentru constructii, companiile din UE numarandu-se printre cele mai mari producatoare din lume. Criza financiara si economica a afectat puternic si acest sector insa efectele negative ar putea fi diminuate in contextul in care majoritatea masurilor anticriza adoptate de statele membre presupun finantari publice consistente pentru proiecte de intretinere si constructie a unor tronsoane din infrastructura de transport si pentru constructia de locuinte sociale. Acest lucru ar putea contribui la mentinerea cererii pentru aceste minerale chiar daca sectorul constructiilor bazat pe finantare privata a suferit un puternic regres in Europa in ultimii ani. Investitiile publice in infrastructura, mai ales in cazul Romaniei – o tara care se afla mult in urma mediei europene din acest punct de vedere, ar putea sa fie gura de oxigen de care acest sector are nevoie.

Viziunea americana. Cum se vede in SUA aceasta problema ?

In 2008, in cadru unui grup de studiu prezidat de profesorul Roderick Eggert, de la Colorado School of Mines, si in urma unor seminare la care au participat specialisti renumiti din SUA, se elaboreaza de catre Consiliul National de Cercetare al Academiei Nationale un raport cu titlul: “ *Minerale, Minerale critice si economia Statelor Unite* ”. In acest document se grupeaza principalele recomandari facute guvernului SUA, cu privire la masurile care ar trebui sa fie luate pentru a securiza accesul la anumite resurse minerale neenergetice considerate de catre cercetatori americani, in urma unor evaluari stiintifice, a fi critice sau chiar strategice pentru economia americana. Sunt luati in considerare toti factorii de risc: disponibilitate fizica a unor minerale care pot fi extrase domestic, gradul de substituire, riscurile politice in ceea ce priveste comerțul international cu materii prime strategice si critice, aspecte legate de politica de aparare a SUA si rolul strategic pe care unele minerale il au atunci cand vine vorba de producerea unor noi aplicatii tehnologice de uz civil dar mai ales militar.

Documentul elaborat in SUA, a fost luat ca referinta atat de raportorul CESE cat si de staful Comisiei responsabil cu redactarea initiativei privind materiile prime. Se pare ca abordarea americana este mai practica si mai concreta. Totusi, Comisia Europeana face si ea eforturi sustinute pentru conturarea unei strategii viabile si integrate privind materiile prime. In acest scop Comisia si-a propus sa evalueze la fiecare 2 ani progresele inregistrate, astfel incat sa fie posibila identificarea lipsurilor si corectarea masurilor care se dovedesc a fi ineficiente.

Actiunile Comisiei Europene :

- Analiza a Competitivitatii industriilor extractive neenergetice din Uniunea Europeana, Document de lucru al personalului Comisiei, Sec (2007) 771, mai 2007

- Foaia de Informare IP/07/767 a VP Verheugen cu titlul: *Asigurand securitatea aprovizionarii cu materii prime a industriilor europene*, Bruxelles, 5 iunie 2007
- Conferinta privind Materiile Prime, organizata de DG TRADE, in septembrie 2008
- Comunicarea Comisiei catre Parlamentul European si Consiliu, cu titlul: ” *Initiativa privind materiile prime – satisfacerea necesitatilor noastre esentiale pentru asigurarea cresterii economice si a locurilor de munca in Europa* ”, lansata oficial in noiembrie 2008, de Vicepresedintele Comisiei Europene, Dl. Gunter Verheugen.

Activitatile CESE in acest domeniu :

- In iulie 2006, la Bruxelles, se adopta avizul CESE privind aprovizionarea cu materii prime cu 157 voturi pentru si 7 abtineri.
- La data de 31 mai 2007 in Sesiunea Plenara a CESE, in fata Vicepresedintelui Comisiei Europene, dl. Gunter Verheugen, reprezentantul CSN MERIDIAN, prezinta, preocuparile sindicatelor privind securitatea aprovizionarii cu resurse minerale ne-energetice a industriilor europene.
- Avizul CESE privind industria miniera neenergetica este adoptat la Bruxelles in iulie 2008. In prealabil, in mai 2008, la Bucuresti, Comitetul a organizat o conferinta pe aceasta tema, in parteneriat cu Euromines, Comisia pentru Industree si Servicii a Camerei Deputatilor si Confederatia Sindicala Nationala MERIDIAN
- Avizul CESE pentru Comunicarea Comisiei: Initiativa privind materiile prime, este adoptat in Sesiunea Plenara a CESE din data de 13 mai 2009

Actiunile Confederatiei Nationale Sindicale MERIDIAN cu privire la sectorul minier:

- Consfatuire „Strategia industriei miniere”, in 2005 la Petrosani
- Dezbaterile „Coordonatele economice si sociale ale mineritului romanesc in context European”, in 2007 la Bucuresti
- Interventii ale dlui. Ion Popescu, peresedintele confederatiei, in evenimentele organizate de Comisia si Parlamentul European pe acesta tema
- Conferinta internationala: „Industria miniera ne-energetica in Europa”, organizata in parteneriat cu CESE, Euromines si Comisia pentru Industree si Servicii a Camerei Deputatiilor, in 2008 la Bucuresti
- Consfatuirea „Mineritul din Apuseni – Dezvoltare locala, regionala si europeana durabila”, in 2008, la Alba Iulia.

Dumitru Fornea

Membru al Comitetului Economic si Social European

Raportor al CESE pt. avizele: Initiativa privind materiile prime si Industria miniera neenergetica din Europa

Secretar Confederal responsabil cu Relatiile Internationale ale Confederatiei Sindicale Nationale MERIDIAN din Romania